

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë
Ministarstva za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju
Ministry of Education, Science and Technology

ŠKOLSKI INFORMATOR O STANDARDNIM PROCEDURAMA AKTIVNOSTI ZA ZAŠTITU OD NASILJA U PORODICI NA KOSOVU

Uvod

Nasilje u porodici možemo definisati kao oblik uspostavljenje autoriteta jedne osobe nad drugom, koristeći različite forme. Nasilje kao pojava je problem ne samo za društvo u cjelini, već i za budućnost dece koja dolaze iz nasilnih porodica, jer oni pate, čak što više i indirektno. Svako od nas ima pravo da živi siguran život i prema svojim potrebama. Nasilje u porodici onemogućava sigurnost i spokoj, pogađa decu, žene, starije ljude i druge članove porodice. Mnogi ljudi i dalje potajno pate, ne poznavanjem svoja prava i pomoć koja ima se može pružiti od strane nadležnih institucija.

Vlada Republike Kosovo posvećeno radi na zaštiti ljudskih prava, s obzirom da se smatra porodica jedina ćelija društva uopšte. U 2011 godini naša zemlja je usvojila prvu Nacionalnu strategiju za zaštitu od nasilja u porodici, koja je uspešno počela da se sprovodi upravo u ovom periodu. Fokus ove strategije bilo je podizanje svesti javnosti, poboljšanje usluga i koordinacija između institucija, čime će žrtve dobiti adekvatnu zaštitu na čitavoj teritoriji Republike Kosovo.

Polazeći od toga, kroz zajednički rad i kroz prosvetćenost državnih institucija, civilnog sektora i međunarodnih institucija, nastala je potreba za izradu Standardnih procedura delovanja (SPD). Jer da je ravnopravnost polova jedna od osnovnih vrednosti demokratskog društva, dokazano je mnogo ranije, s toga i Kosovo na putu evropskih integracija čini napore da ojačaju i zaštite rodnu ravnopravnost putem zakonskih i podzakonskih akata. U okviru toga na inicijativu, ARR su izrađeni SPD na osnovu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici br. 03 / I-182-2010.

SPD za zaštitu od nasilja u porodici na Kosovu ne ograničava se samo na oblike nasilja u porodici kako je definisano Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, već obuhvata i sva krivična dela počinjena u okviru odnosa u porodici definisanih Krivičnim zakonom Republike Kosova.

Cilj

Cilj ovog Informatora je: Informisanje, podizanje svesti i edukacija u cilju sprečavanje nasilja, sa posebnim fokusom na porodicu i nasilje na rodnoj osnovi.

U ovaj kratak Informator za škole, predstaviceemo institucionalne mehanizme i druge aktere koji su direktno uključeni na prevenciji, bavljenjem, zaštiti i reintegraciji žrtava nasilja u porodici.

Institucionalni mehanizmi su:

1. Opštinski Direktorijat za Obrazovanje (ODO) i edukativno- obrazovne institucije
2. Kosovska Policija.
3. Zastupnik žrtve /Službenik za zaštitu i pomoć žrtvama
4. Državni tužilac.
5. Sudovi.
6. Centri za socijalni rad.
7. Zdravstvene institucije: primarne, sekundarne, tercijarne i Centri mentalnog zdravlja

Nevladini akteri podrške:

1. Prihvatilišta i
2. Nevladine organizacije.

Sve ove institucije imaju svoje dužnosti i odgovornost opisane u SPD i sve navedene informacije i usluge su dostupne žrtvama 24 časa besplatno.

KOSOVSKA POLICIJA

Je jedna od glavnih institucija za zaštitu od nasilja. obično je prvi kontakt za žrtvu. Svaka policijska stanica ima Jedinice za istraživanje nasilja u porodici. PolICIJA je dužna da odgovori na bilo koju vrstu prijetnje, nasilnog akta ili kršenje naloga za zaštitu i takve slučajeve urgentno i ozbiljno tretira. PolICIJA je obavezna da upozna žrtvu o pravima, da uputi da bude u pratnji žrtve, da odmah osumnjičenoga za krivično delo uhapsi. PolICIJA sprovodi istragu i krivično gonjenje za zločine počinjenih u porodici i drugim zločinima u skladu sa Krivičnim zakonikom i drugim važećim zakonima Kosova. PolICIJA sprovodi naloge za zaštitu prema Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici i ima druge odgovornosti koje su definisane drugim važećim zakonima..

Zastupnik žrtve /Kancelarija državnog tužioca

Zastupnik žrtva su ovlašćena službena lica koja pružaju podršku i pomoć žrtvama krivičnih dela da imaju pristup organima pravde, je ovlašćeni zastupnik koji ima ovlašćenja da: obavesti oštećenog o njegovim/njenim pravima i zastupanje interesa žrtve u postupku tužilaštva i sudu; i kad je to potrebno upućuje žrtvu kod druge pružaocce usluga, deluje u ime žrtve kada je neophodno i prikladno da spreči kršenje prava žrtve i da zatraži radnju za garantovanje njihove zaštite.

- Prava ovih žrtava su:
- Pravo na zaštitu i sklonište
- Pravo na tretman sa poštovanjem i dostojanstvom
- Pravo na poverljivost
- Pravo da bude informisan o pravnim postupcima
- Pravo na dobijanje naknada štete.

Ustav Republike Kosovo im garantuje zaštitu ljudska prava i slobode.

Državni tužilac je odgovoran da pregleda dokaze slučaja nasilja u porodici i da podrži krivično gonjenje, to uključujući i kršenje naloga za zaštitu. Tužilac ima nadležnost da pokrene krivični postupak po službenoj dužnosti (ekspertiza).

Sudovi pod prioritet razmatraju slučajeve nasilja u porodici i imenovani su profilizovani sudije za rješavanje ovih slučajeva. Sudije imaju odgovornost da tretiraju stranke i pojedince koji se pojavljuju pred njima na nepristrasan, dostojanstven način i poštujući pružajući adekvatnu zaštitu svim strankama uključenim u postupak..

Centar za socijalni rad

Centri za socijalni rad (CSR) su opštinske institucije koje pružaju socijalne i porodične usluge žrtvama nasilja u porodici do njihove reintegracije..

Svaki slučaj u kojem je uključeno dete, nakon što dobije informacije od strane Kosovske policije ili same stranke, u taj slučaj socijalni radnik interveniše:

Socijalni radnik CSR je dežuran 24 sata, uključujući vikende i praznike, i nijedan intervju se ne obavlja sa maloletnom osobom bez prisustva socijalnog radnika.

Uloga socijalnog radnika je pružanje pomoći, zaštita i podrška svakom detetu u situacijama nasilja.

Socijalni radnik donosi i odluke o zbrinjavanju (smeštaj) deteta u slučajevima nasilja u porodici.

U određenim slučajevima, ako dete nije samo svedok nasilja u porodici, već i direktna žrtva, CSR može pokrenuti postupak za oduzimanje roditeljskog prava.

Takođe, u slučajevima nasilja unutar različitih prostorija, sa posebnim naglaskom na škole, u svim slučajevima kada iscrpe sve mogućnosti obrazovni radnici i školski psiholozi, CSR interveniše za pomoć i podršku.

CSR takođe, učestvuje na svakoj sudskoj seansi i njegov glavni princip zaštita najboljeg interesa deteta.

Svako dete ima pravo da izrazi svoje mišljenje i dati izjavu nakon 10 godine starosti, ne isključujući mogućnost čak i pre ovog uzrasta, ako oceni stručni tim ocijeni.

Sve dostupne informacije CSR-u su poverljive i ni u kom slučaju se ne objavljuju.

Izdravstvene institucije

Primarne, sekundarne, tercijarne zdravstvene ustanove i centri za mentalno zdravlje pružaju besplatne zdravstvene usluge za slučajeve nasilja. Ove institucije identifikuju, pružaju besplatnu medicinsku pomoć, obavještavaju policiju i pripremaju izvještaj u pisanoj formi na zahtjev nadležnih organa.

Prihvatišta

Sigurna kuća (sklonište) pruža besplatan smeštaj 24 sata za žene i decu / žrtve nasilja u porodici pomenutih u gore navedenim institucijama kao i direktno od žrtve. Usluge pružene zasnovane su na osnaživanju žena i u skladu sa njihovim potrebama. Usluge koje pruža sklonište obuhvataju zdravstveno, psiho-socijalno savjetovanje, zdravstvenu zaštitu za reproduktivnost zdravlja i mentalno zdravlje, lijekove, pravne usluge, informacije o zakonodavstvu, prezentacije zajednice za podizanje svesti zajednice o posledicama nasilja i obukama sa relevantnim institucijama koje se bave žrtvama.

Osim toga, za zaštićene žene, oni nude kurseve stručnog usavršavanja i obuku za oporavak od nasilja u porodici, rehabilitaciju i reintegracije u društvo, a sve ove pružene usluge su licencirane od nadležne institucije.

Osim ovih usluga, skloništa takođe omogućavaju nastavak obrazovanja za decu žrtve u redovnom obrazovnom sistemu u najbližoj postojećoj školi.

U Republici Kosovo ima 7 takvih skloništa u opštinama: Priština, Pec, Đakovica, Prizren, Mitrovica, Gnjilane i Uroševac.

Nevladine organizacije

NVO – rade na informisanju, savetovanju i prevenciji nasilja i one poznaju probleme nasilja.

Edukativno –obrazovne institucije

Akcije svake od ove gore navedenih institucija su usko povezane sa obrazovnim sistemom. ODO su odgovorni za obrazovne delatnosti žrtava nasilja u porodici prema važećem zakonu. Obrazovne institucije su važni izvori za identifikaciju i zaštitu dece žrtava nasilja u porodici. Ove institucije imaju važnu ulogu u podizanju svesti o nasilju u porodici i obaveštavanju drugih aktera u slučaju da dete ima potrebu za zaštitu.

Obrazovne institucije imali sledeće odgovornosti:

1. Identifikacija potencijalnih žrtava

2.Registracija žrtve u Sistemu menadžiranja informacija u obrazovanju (SMIO) i kompletiranje dokumentacije na osnovu formulara koji je na PSV str. 24,71, 80 i 81 koji se nalaze na web stranici Agencije za ravnopravnost polova (ARP) sa ovom linkom:

<https://abgi.rks-gov.net/>

3. Obaveštavanje organe starateljstva CSR-a ili policiju ako je potrebno,.

4. Saradnja sa svim nadležnim organima za reintegraciju žrtava u obrazovnim institucijama u redovnoj nastavi i neformalnom učenju prema važećim propisima - AU br. 01/2014 "Organizovanje i planiranje obrazovnog procesa u profesionalno obrazovanje i osposobljavanje" i AU br. 12/2014 "Izuzeci u starosnoj dobi prilikom upisa u obrazovanje i osposobljavanje odraslih".

**INFORMACIJE O EVENTUALNIM NAJAVAMA SLUČAJA MOŽE SE OBAVITI
BESPLATNO NA OVIM BROJEVIMA TELEFONA:**

MINISTARSTVO ZDRAVLJA: 0800 17777

TUŽILAŠTVO: 0800 11112

INFORMACIJE O EVENTUALNIM NAJAVAMA SLUČAJA MOŽE SE OBAVITI
BESPLATNO NA OVIM BROJEVIMA TELEFONA:

MINISTARSTVO ZDRAVLJA: 080017777
TUŽILAŠTVO: 080011112